

384. Varia (12)

1. Wat is nu feitelijk het verschil tussen tête-à-tête en tête-bêche? Ze zullen wel terug willen voor het terugzoeken en terugvinden van het horloge. Wie terneergedrukt wordt, is terneergeslagen en moet zich soms terneervlijen. De Witte Terreur was de terreur blanche. Inez' jurk kwam tussen de ketting van Terrence' fiets. Ik ben zo te werk gegaan, dat ik heb kunnen teweegbrengen dat hij slechts tot de tewaterlating (het te water laten) tewerkgesteld was. Een theologoumenon is een theologische uitspraak die berust op een persoonlijke ervaring of visie. Is deze gentleman de laatste der Mohikanen? Wordt het een thé complet of een thé dansant? Een thebaïde is een kluizenaarsdorp. In 'THC-gehalte' staat de afkorting voor tetrahydrocannabinol. Thaummatologie is de leer der wonderen. Thalidomide was het rampzalige softenon. Werkt dat ook in op de thalamus? Bij Toutatis, wat een mess!

2. Thanatofilie is de dwangmatige suïcideneiging. Bij het teaën was het thatcherisme gespreksonderwerp. Theürgie is geestenbezwinging. Thetische uitspraken hebben het karakter van een these, een stelling. In onze voorgevel zit thermopane. Een van de Griekse letters is de thèta (net als de bèta). Thermische lansen dienen als lasbranders. Een thermocauter (thermocautère) is een geneeskundig instrument om weefseldelen uit- of door te branden. The Star-Spangled Banner is het Amerikaanse volkslied en met 'stars-and-stripes' wordt de Amerikaanse vlag aangeduid. Wat thoracaal is, betreft de thorax. Thiamine is vitamine B₁. Onder thorbeckianen vind je ook ongelovige thomassen. Wie moet thuis spelen is de thuisspelende ploeg. Hij had een tic van thujamos. Een thuriferarius is een wierookdrager. Na zijn allereerste TIA (transient ischaemic attack) hebben ze een tibetdog aangeschaft.

3. Een tierce [tiers] is een Engelse inhoudsmaat. Een triëre is een oorlogsschip. Toen we het na een tig-tal keren voor de tigste keer vroegen, kwam hij uiteindelijk wel met een tig aantal argumenten op de proppen. De tienergeneratie bestaat uit teenagers. De thyrsus (thyrsusstaf) was het attribuut van de bacchanten. Met een pimpmobiel (Jaarboek 2007) kun je bellen, de term 'pimpotentie' danken we aan Pim Fortuijn. De Tiers-Etat (de burgerij) is de derde stand; wat is de vierde? Antwoord: dat hangt volgens VD van de taal af: in het Nederlands sinds de negentiende eeuw de arbeiders, maar in het Engels (de fourth estate) de pers en andere media. 'Timoteus' schrijf je zó volgens VD. Een timon is een mensenhater. Wat verstaan ze gewestelijk onder een tinus-aan-de-rekstok? In een tinnekast bewaar je tinnegoed (tingoed uit de tingieterij: tinnen vaatwerk). Hoe zit de staatsvorm timocratie in elkaar?

4. Op beschuttingsmuren van middeleeuwse wallen en torens vind je soms een tinnenserie. De gannef behoorde tot het tinnef (tennef, gespuis). Timotheegras is een als voedergras veel aangekweekte soort van doddengras. Jij, rare tinus, lijkt wel een tipsy gipsy! Nadat ze had getipp-ext, was 'tiptop heertje' nu goed gespeld. De Tirolers dragen vaak tirolerhoeden. De titoïsten hadden een titanenstrijd geleverd. Hier mag geen tittel of jota aan veranderd worden! Toen het tobbetje-even-rond het tobbedansen gewonnen had, bracht hij, met in zijn ene hand toast, met zijn andere hand een toost uit. Op de T-kruising vielen de T-koppelingen van de vrachtwagen af. Een tjust is een gevecht tussen ridders te paard. Iemand tjintjangen is hem tot moes slaan. Olé, tsjakka, tjabé als specerij en spécialité en tjandoe toe! Een tire-fond (kraagschroef) wordt gebruikt voor de bevestiging van railstoelen op dwarsliggers.

5. Geef mij maar een tiramisu'tje als toetje. Hé jij, toddik met je toddenoutfit, wil je een toddy (koude grog [grohk]) van me? Beperking van je todolijstje zou ik toejuichen. Na het je toe-eigenen van iets, heb je je dat toegeëigend. Het kan er heet aan toegaan tussen de toekans. Ze moeten nog wat naar elkaar toe groeien. De tournee had veel weg van een toertocht. Dat hij toeterlazarus was, zijn zatheid, werd een hot topic. Boven op de toercaravan zat een toerako, een met ether bedwelmde bananeneter. De toehoorder zou niet meer toekomen aan het stellen van haar prangende vraag. De arme tobias roetsjte met zijn slee de tobogan af.

6. Tocoferol is een vruchtbaarheidsvitamine, vitamine E. Een toccata is een compositie voor klavier of orgel. De tocologie is de leer van het baringsproces. Een tobhut wordt bij de valkenvangst benut. Een toetoeop is een hoog gesloten jasje met stijf opstaande boord. Nadat hij de deur had toegetrokken, wilde hij de aandacht naar zich toe trekken. In een bijna-tolstojaanse entourage werd de fles tokayer ontkurkt. De tolken-vertalers, net afgestudeerd aan de tolk-vertaleropleiding, wensten elkaar toitoitoi. De tong picasso (in feite een tongfileetje) smaakte tongstrelend, ravissant, à ravir. Tomtommen doe je met een TomTom (voorbeeld van een CamelCase). Een tompoes kun je wel onder een tompouce opeten, maar niet omgekeerd! De tongpunt-r wordt niet met de huid gevormd. Het was kiezen: tomaten- of groentesoep. Een tokeh [ee] is een gekko. Ik doe tout mon possible.

7. De tomahawk verstoorde de tölt van het paard grondig. De an sich al schitterende uitdrukking 'to kalon k'agathon' staat voor 'het mooie en het goede'. De topless zwemwedstrijd was de top of the bill. Een van de betekenissen van 'toot' is 'greep van een reischaf'. Een pouleine [oe, è] is een tootschoen [oo]. Een tootsie [oe] is een man als vrouw verkleed. Dat komt niet veel voor bij Hutu's en Tutsi's. De Toradjase geschiedenis verhaalt van de Toradja's. Een toqueje (zeg, afhankelijk van de maat, maar toque) wordt gedragen bij honkbal en ijshockey. De torr, genoemd naar Torricelli (die van de buis!), is een eenheid van druk in de vacuümtechniek en gelijk aan de druk van een millimeter kwik (symbool: Hg). Tot nog toe, tot nu toe, snap ik weinig van wat een toties-quotiesaflaat [2x ie-jès] is. Wel weet ik wat 'toties quoties' betekent: 'zo dikwijls als'. Tout le monde weet dat!

8. Een schoolreis dient tot lering ende vermaak. Tot hoe laat kan ik van je te horen krijgen tot hoever je met me meegaat? Ik vind het tot daar aan toe dat zij tota tua is. Hij was tot-en-met een geleerde. Wie de toss won (ik tos altijd zelf), mocht het eerst de tostitoaster gebruiken. Ook Toscanen roken toscaners (of roken zij andere Toscaners uit?) De auto was total loss en kreeg daarom een totallossverklaring. Kijk, dat is nou nog eens to-the-pointinfo! Een torsekast heeft getorste poten. Een torsadenlas tordeert twee uiteinden. In Italië hebben ze zelfs met 65 nog geen torschlusspanik. Het zal je ivf-moeder maar wezen! Wat is het verschil tussen een tortilla en een tortellini respectievelijk tortelloni? 'Topvijfplaats' schrijf je met cijfer als 'top 5-plaats'. De topscorer tobde niet, maar voelde zich wel toppiejoppie (dit is een bijna-reduplicatie). Een toponymist bestudeert toponiemen. Wat is topocytochemie?

9. De Topografische Dienst maakt onder andere kaarten. Let op: de td is de technische dienst. Een top-downbenadering vindt top-down plaats in plaats van bottom-up. En dat zo plotseling: het lijkt wel op tourner casaque (zijn jasje keren, de huik naar de wind hangen). Toen Gino op tournee was, gaf hij in het kleine cafeetje aan de haven enkele tournées générales (B.-N., spreektaal). In de tourkaravaan (GB: Tour de Francekaravaan) mogen geen toercaravans meerijden, wel één touringcar (toerwagen). In de touristclass (toeristenklasse) kom je niet via een tourniquet (kruisrad). In de Tour de France wordt meer verdiend dan in de Tour Féminin, welke strapatsen en tours de force de Tourrenners in elke touretappe ook uithalen. Kun je een toupetje eigenlijk wel touperen? Het gros-de-Tours is een zware, zijden of halfzijden geweven stof. Politici halen in hun tours d'ivoire tours de passe-passe (goocheltoeren) uit.

10. Tours de bâton zijn ook trucjes, kunststukjes. Toucheren is aanraken en touchy is lichtgeraakt. Voor het rectaal toucher kon hij ook zijn honorarium toucheren. Bij het schermen is een touche een aanraking en een touché een treffer. Een touche-à-tout is een bemoeial. De tragédienne speelde in een tragikomedie. Ze speelde de tragische rollen. De communicant was de zoon van een trafikant. De trekker reed mee op een tractor. Werkt een tracergas ook in op de tractus (een bundel zenuwen)? Verdraagt toytotisme wel toynbeewerk?

Rein Leentfaar